

ДИСКУСИИ / DISCUSSIONS**ЗА ДОПУСТИМОСТТА НА НЕОСНОВАНА НА ПРИСЪДА ГРАЖДАНСКА
КОНФИСКАЦИЯ***Николай Д. Колев***FOR THE ELIGIBILITY OF NON-CONVICTION BASED CONFISCATION****Nikolay D. Kolev**

Abstract: This article research some aspects on acceptance Directive 2014/42/EU on the European Parliament and of the Council of 3 April 2014 on the freezing and confiscation of instrumentalities and proceeds of crime in the European Union with a thorough study of how positive the Union is to introducing non-conviction-based confiscation models.

Key words: civil forfeiture, Directive 42/2014/EU, non-conviction based confiscation, LACIAF.

I. Въведение

В Резолюция № 2218/2018¹ Парламентарната асамблея на Съвета на Европа отбелязва, че конфискацията на незаконни активи има многобройни ползи, отчита, че няколко държави членки на Съвета на Европа са въвели специално законодателство в областта, което е съвместимо с правата на човека, включително с презумпцията за невинност и защитата на собствеността, като тя силно подкрепя конфискацията, неоснована на присъда (non-conviction-based confiscation) при съответните гаранции, основно свързани с ефективен съдебен контрол, и приканва държавите членки да предвиждат в националното си законодателство конфискация, неоснована на присъда, както и възможността за еквивалентна конфискация на стойността и облагане на незаконни печалби.

Същевременно известна полемика относно принципната допустимост на конфискацията, неоснованата на присъда, довела и до преюдициално запитване на Съда на Европейския съюз².

Без да се навлиза проблематиката на преюдициалното запитване, изложението щрихира основните моменти по приемането на Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност в Европейския съюз и разглежда доколкото в процеса на приемане идеята за конфискация, неоснована на присъда, е обсъждана и възприета, както и доколко действащата уредба съответства на заложените в директивата стандарти.

II. Изложение

1. В съобщение на Европейската комисия до Европейския парламент и Съвета от ноември 2008 г.³ се обръща внимание на конфискацията като ефективен начин за борба с престъпността, когато тя има за цел натрупването на печалби, както и на нейния възпиращ ефект, утвърждавайки идеята, че престъпността „не си струва“. Посочва се, че действащият брой конфискации сред страните в Съюза е относително малък.

¹ <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=24761&lang=en>

² <http://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?text=confiscation&oq=&for=&mat=or&lgrc=en&jge=&td=%3B ALL&jur=C%2CT%2CF&page=1&dates=&pcs=Oor&lg=&pro=&nat=or&c it=none%25 2CC%252CCJ%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&language=en&avg=&cid=1980725>

³ COM(2008) 766/20.11.2008 г.

Анализирайки актуалната към този момент правна рамка, са посочени четири рамкови решения; по отношение на три са идентифицирани проблеми и е направен извод, че правната рамка следва да се преработи основно с оглед липсата на координация между критериите за разширени правомощия за конфискация, взаимното признаване на заповедите за замразяване и конфискация, основани на гражданските процедури за конфискация. В пределите на преработването на рамката Комисията приема да проучи възможността за разширяване на правните понятия и за въвеждане на нови правила с цел увеличаване на възможностите за конфискация, вкл. отмяна тежестта на доказване, като посочва пет идеи за дискусия между страните членки, първата от които касае: *„Конфискация без налагане на наказателна присъда (конфискация с гражданска процедура)*. Този правен инструмент би се прилагал, без **предварително да е наложена наказателна присъда**, като така се изпълни и препоръка 3 на Специалната група за финансови действия (FATF). Като примери за приложение на този институт са посочени:

- наличие на съмнение, че активите представляват приходи от тежки престъпления, поради разминаване с декларираните приходи на техния притежател и поради факта, че той/тя има редовни контакти с вече известни престъпници. При такива обстоятелства случаят може да бъде отнесен до граждански съд (който може да нареди конфискацията на активите) въз основа на най-вероятното предположение след преглед на доказателствата, че активите може да са придобити в резултат от престъпления. В тези случаи тежестта на доказване се отменя и предполагаемият правонарушител трябва да докаже, че източникът на активите е законен;

- в случай че заподозряното в извършване на тежко престъпление лице е починало или се укрива от правосъдието за определен период от време или по друга причина, то не е предмет на съдебно преследване;

- възможността да се конфискуват активи, предмет на административно нарушения, напр. суми, внесени в Съюза в нарушение на административните разпоредби или представляващи приходи от избягване плащане на данъци с пояснението, че именно фактът, че не във всички дър-

жави членки на ЕС избягването на плащане на данъци е предмет на наказателно производство, може да бъде допълнителен аргумент за конфискация по гражданско дело.

2. Резултатът от преработването на съществуващата в Съюза правна рамка е предложената през 2012 г. от Комисията директива за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност в Европейския съюз⁴, в която се предвиждат минимални правила за държавите членки по отношение на обезпечаването и конфискацията на активи от престъпна дейност чрез пряка конфискация, конфискация на равностойно имущество, разширена конфискация, неоснована на присъда конфискация (при ограничени обстоятелства) и конфискация по отношение на трети страни. При неоснованите на присъда процедури има възможност да се обезпечават и конфискуват имущество **независимо** дали наказателен съд е постановил преди това присъда срещу неговия собственик. Конкретно по отношение на неосновани на присъда процедури Комисията приема, че националните процедури, неосновани на присъда, включващи обръщане на тежестта на доказването по отношение, на законността на активите (които предвиждат повече в това отношение отколкото разпоредбите в настоящата директива), са потвърдени от ЕСПЧ в определени случаи, доколкото са били прилагани справедливо във всеки конкретен случай с наличието на подходящи гаранции за засегнатото лице.

2.1 В рамките на законодателната процедура Европейският икономически и социален комитет изразява положителното си становище към проекта на директивата⁵. При все това ЕИСК изразява съжаление, че: *„несъответствието между стойността на имуществото и легалните приходи вече не стои на преден план, а е само имплицитна част от „конкретните факти“, въз основа на които съдът взема своето решение (член 4.1.). Най-напредналите в борбата срещу организираната престъпност национални законодателства са успели да придадат решаващо значение на този критерий“*. Отбелязвайки избора на Комисията да предостави възможност на националните съдилища сами да решават дали да се позовават на този критерий, ЕИСК призовава Европейския парламент и Съвета отново да въведат този кри-

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=COM:2012:0085:FIN>

⁵ [https://dm.eesc.europa.eu/EESCDocumentSearch/Pages/opinionsresults.aspx?k=\(documenttype:AC\)%20\(documentlanguage:bg\)%20\(documentnumber:1584\)%20\(documentyear:2012\)](https://dm.eesc.europa.eu/EESCDocumentSearch/Pages/opinionsresults.aspx?k=(documenttype:AC)%20(documentlanguage:bg)%20(documentnumber:1584)%20(documentyear:2012))

терий чрез добавяне в предложението за директива след думите „на лице, осъдено за престъпление“ на думите „в размер, пропорционален на законния му доход“. Същевременно ЕИСК призовава националните органи да отдадат основно значение на този критерий.

2.2 Комитетът на регионите в своето становище по проекта⁶ подкрепя проекта на директива (съображение 29), подкрепя принципно подхода, залегнал по отношение на уредбата на разширената конфискация. Изхождайки от целта на института да позволи конфискуването на имущество извън преките облаги от престъплението, тъй като може да се предположи наличието на връзка между престъплението и имуществото или правата, обект на конфискация, предлага, „конкретните факти“, въз основа на които съдът взема решение, да се подкрепят, например от несъответствие между стойността на имуществото и законните доходи. Мотивите на Комитета са, че този най-чест пример за „конкретни факти“ подчертава, че в този случай именно засегнатото лице трябва да докаже, че имуществото или правата, които не са пряко придобити вследствие на престъплението, но предстои да бъдат конфискувани, произлизат от други, законни източници на доходи (съображение 31).

Касателно неоснованата на присъда конфискация Комитетът изразява съображения поради това, че в повечето държави членки конфискацията е санкция, която е свързана с наказателна присъда, а неоснованата на присъда конфискация се основава на *граждански процедури* и може да засягане правните традиции на някои държави членки, като Франция. Извеждайки като основен белег на гражданската конфискация обрънатата тежест на доказване, Комитетът посочва, че това може да стане чрез инкриминирането на ново деяние за притежание на активи „с незаконен произход“ или средства с недоказан произход и дава възможност да се постигне същият резултат. Като пример е дадена Франция, която е постигнала този ефект с новия член 321-6 от френския *Наказателен кодекс*, който санкционира по принцип факта, че дадено лице не може да оправдае средствата, отговарящи на начина му на живот, или произхода на дадено имущество и което е в обичайна връзка с извършители на престъпления,

наказуеми с най-малко пет години лишаване от свобода. По този начин се извършва обръщането на тежестта на доказване (съображение 37).

Комитетът на регионите, изразявайки принципната си подкрепа за неоснованата на присъда конфискация, счита, че съгласно принципа на субсидиарност настоящото предложение **трябва да оставя на държавите членки възможността да включат или не неоснованата на присъда конфискация**, след като са в състояние да докажат, че законодателството им е също толкова ефикасно и че няма да се противопоставят на принципа на признаването (съображение 38).

2.3 В рамките на обикновената законодателна процедура Европейският парламент приема позиция, с която внася промени в текста, сред които срещаме:

– Ефективната борба с икономическата престъпност, организираната престъпност и тероризма би наложила взаимното признаване на мерки, предприети в области, различни от наказателното право, или приети при липса на присъда при обстоятелствата, определени в член 5, като тези мерки са насочени по-общо към всеки евентуален актив или доход, който може да бъде свързан с престъпна организация или с лице, заподозряно или обвинено в принадлежност към престъпна организация (изменение 1, съображение 1);

– Държавите членки са свободни да приемат процедури за конфискация, които са свързани с наказателни дела независимо дали се водят пред наказателен, граждански или административен съд (изменение 5, съображение 7б, ново);

– Следователно конфискацията на средства на престъплението и на облаги след окончателно решение на съда **независимо дали въз основа на присъда, или без присъда**, както и на равностойно на тези облаги имущество за престъпленията, обхванати от настоящата директива, следва да отговаря на това разширено понятие (изменение 6, съображение 9);

– В други случаи някои държави членки позволяват конфискация, например когато не се работи по произнасянето на присъда или не може да се стигне до такава, при условие, че съдът е убеден след изчерпване на всички налични доказателства включително диспропорционалността

⁶ [https://dm.cor.europa.eu/CORDocumentSearch/Pages/opinionsresults.aspx?k=\(documenttype:AC\)%20 \(document language:BG\)%20\(documentnumber:1269\)%20\(documentyear:2012\)](https://dm.cor.europa.eu/CORDocumentSearch/Pages/opinionsresults.aspx?k=(documenttype:AC)%20(documentlanguage:BG)%20(documentnumber:1269)%20(documentyear:2012))

между активите и декларирания доход, че собствеността произхожда от дейности с престъпен характер. Това се обозначава като неоснована на присъда конфискация. Следва да се предвидят разпоредби, които позволяват неоснована на присъда конфискация във всички държави членки (изменение 8, съображение 12);

– Правилата за конфискация по отношение на трети страни се отнасят както за физическите, така и за юридическите лица (изменение 14, съображение 13 б, ново);

– Настоящата директива е съобразена с основните права и принципите, признати от **Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и от съдебната практика на Европейския съд по правата на човека**, Хартата на основните права на Европейския съюз (по-специално правото на собственост, правото на зачитане на личния и семейния живот, правото на защита на личните данни, правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, презумпцията за невинност и правото на защита, правото да не бъдеш съден и наказван два пъти по наказателно производство за едно и също престъпление), както и принципите на законност и пропорционалност на престъплението и наказанието. Настоящата директива трябва да се прилага в съответствие с тези права и принципи (изменение 21, съображение 18);

– Някои държави членки вече успешно са приели системи за неоснована на присъда конфискация. Всъщност Европейският съд по правата на човека никога не е считал за нарушаване на основните права факта, че отделни лица могат да подлежат на такава мярка за лишаване от тяхното имущество, което е потвърдено и в Хартата за основните права на Европейския съюз и от ЕКПЧ (изменение 22, съображение 18а, ново);

– Ясно е, че ако дадено лице получи собственост безвъзмездно или на цена, по-ниска от пазарната ѝ стойност, то това лице се намира в позиция да има основателни подозрения относно произхода на въпросната собственост. (мотиви към изменение 40);

Тези бележки на ЕП, както и дадените в хода на процедурата становища, ясно показват, че ЕС приема процедурите, неосновани на влезли в сила присъди, и вижда в тях ефективен начин за противодействие на престъпността. Принципните съображения, доколкото ги има, са свързани с различните правни системи в държавите членки и приложимостта на тази процедура съобразно

правния им ред, а не за нейното съответствие с правото на Съюза. Все пак избраният от ЕК механизъм за хармонизацията на законодателствата е чрез директива.

3. Приетата Директива № 42/2014/ЕС предлага набор от минимални правила, което не изключва държавите членки в националното си законодателство да предвидят повече. Директивата предвижда, че разширената конфискация следва да бъде възможна, когато съдът е установил по удовлетворителен начин, че въпросното имущество е придобито чрез престъпно поведение. Това не означава, че трябва да се установи, че въпросното имущество е пряко придобито чрез престъпно поведение. Държавите членки могат да предвидят например, че би било достатъчно съдът да разгледа баланса между вероятностите или да направи разумно предположение, че е в значителна степен по-вероятно въпросното имущество да е било придобито чрез престъпно поведение, отколкото чрез други дейности. В този контекст съдът трябва да разгледа конкретните обстоятелства по случая, включително фактите и наличните доказателства, въз основа на които би могло да се постанови решение за разширена конфискация. Фактът, че имуществото на лицето е несъразмерно спрямо законните му доходи, би могъл да бъде сред фактите, които дават основание на съда да направи извода, че имуществото е придобито чрез престъпно поведение. Държавите членки биха могли също така да предвидят изискване за определен период от време, в който имуществото би могло да се счита за придобито чрез престъпно поведение.

В директивата чл. 2 (4) „конфискация“ е дефинирана като **окончателно отнемане на имущество, постановено от съд във връзка с престъпление**. Разглеждайки различните форми на конфискация, нейното постановяване във връзка с престъплението следва да се разглежда в аспект на логическа свързаност.

4. Като средство за правно регулиране, директивата е законодателен акт, с който се определя цел, която страните членки трябва да постигнат. Тя предоставя възможност за сближаване на националните законодателства, като обвързва самите държави с конкретни политики. Така е и с Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност в Европейския съюз. Тя цели да синхронизира законодателствата на страните членки в областта на ефективното установяване,

обезпечаването и конфискацията от средствата на престъпна дейност и облагите от нея и всяко имущество, придобито от дейности с престъпен характер. Директивата въвежда и минимален стандарт по отношение на „разширената конфискация“ – осъдителната присъда да бъде последвана от конфискация не само на имуществото, свързано с конкретно престъпление, но и на друго имущество, за което съдът постанови, че представлява облага от други престъпления (съображение 19). Разширената конфискация трябва да е възможна във всички случаи, „когато съдът е установил, че имуществото е придобито чрез престъпно поведение. Това не означава, че трябва да се установи, че въпросното имущество е придобито чрез престъпно поведение“, т.е. не е необходимо да съществува пряка връзка между престъплението и имуществото, предмет на конфискация. В тези случаи престъплението се разглежда като повод да се премине към разширена конфискация, като нейно основание е формирането на основателно предположение, че имуществото е придобито чрез престъпно поведение. Това предположение се прави на база на конкретни установени в производството факти, като директивата приема, че несъответствието между имуществото и законните доходи на лицето може да направи предположението основателно. Като минимален стандарт държавите членки трябва да предвидят разширена конфискация, най-малко за престъпленията в обхвата на директивата, но те могат да я предвидят и за други престъпления.

5. Като минимален стандарт по отношение на държавите членки и разглеждайки директивата като законодателен акт, синхронизиращ политиките и оставяйки избора на инструментариум на отделните държави съобразно техните правни традиции и особености, директивата е голяма крачка напред в синхронизацията на законодателството. В рамките на зададената крайна цел отделните държави членки самостоятелно избират средствата за въвеждане на директивата в

националните си законодателства. Средствата за това може да са и наказателноправни и гражданскоправни. Заедно с това държавите могат да предвидят за транспониране на част от директивата гражданскоправни, на друга – наказателноправни мерки.

Разглеждайки в исторически план законодателните актове на ЕС в областта на обезпечаването и конфискацията от Съвместно действие 98/699/ПВР относно прането на пари, идентифициране, издирване, замразяване, изземване и конфискация на средствата и облагите от престъпление⁷; Рамково решение 2001/500/ПВР относно прането на пари, идентифицирането, проследяването, замразяването, изземването и конфискацията на средствата и приходите от престъпна дейност⁸; Рамково решение 2003/577/ПВР за изпълнение в Европейския съюз на решения за обезпечаване на имущество или доказателства⁹; Рамково решение 2005/212/ПВР година относно конфискация на облаги, средства и имущество от престъпления¹⁰; Рамково решение 2006/783/ПВР за прилагане на принципа за взаимно решение за конфискация¹¹; Решение 2007/845/ПВР относно сътрудничеството между Службите за възстановяване на активи на държавите членки при проследяване и установяване на облаги или друго имущество, свързани с престъпления¹², до Директива 2014/42/ЕС, може да се направи заключението, че Съюзът, воден от стремежа си да противодейства ефективно на всички проявни форми на престъпно поведение, еволюира в своите видения и се отнася положително към различните форми на конфискация, вкл. разширената и неоснованата на присъда конфискация независимо дали се провеждат в рамките на гражданска¹³, или наказателна процедура, насърчава страните членки да ги въвеждат.

6. На този фон въведената от Република България процедура по Закона за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:31998F0699&from=GA>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001F0500&qid=1542064156526&from=BG>

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003F0577&qid=1542064289261&from=BG>

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32005F0212&qid=1542064384527&from=BG>

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006F0783&qid=1542064446498&from=BG>

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007D0845&qid=1542064651688&from=BG>

¹³ Чл. 1, ал. 1 от Решение 2007/845/ПВР: „Всяка държава членка учредява или определя Национална служба за възстановяване на активи за целите на проследяването и идентификацията на облаги от престъпления и друго имущество, свързано с престъпления, които могат да станат предмет на заповед за замразяване, запориране или конфискация, издадена от компетентен съдебен орган по време на наказателни или, доколкото е възможно според националното законодателство на държавата членка, граждански дела“.

(ЗОПДНПИ отм.) и сега по Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (ЗПКОНПИ) съответства на определените в директивата минимални стандарти¹⁴:

– Процедурата започва при привличане на лицето като обвиняем. Съгласно чл. 219, ал. 1 от НПК лицето се привлича като обвиняем, когато се съберат достатъчно доказателства за виновността му в извършване на престъпление от общ характер, т.е. налице е индикация за свързаност с престъпно поведение. Не с престъпление, защото всеки е невинен до доказване на противното е влязла в сила присъда;

– Предвидени са възможности процедурата да започне, в случай че лицето не може да бъде привлечено като обвиняем и наказателното производство е спряно или прекратено на някое от посочените в закона основания, сред които „смърт“ и продължително разстройство на съзнанието, изключващо вменяемостта – кореспондиращи със съображения 15 и 16 от директивата;

– Законът е дефинирал понятието „имущество“ широко като всякакъв вид собственост, материална или нематериална, движима или недвижима, ограничени вещни права, както и юридически документи, доказващи правото на собственост или други права върху него, съобразно дефиницията дадена в чл. 2, (2) от директивата;

– Процедурата по закона се основава на съпоставката между доходите и имуществото на лицето и формираня при тази съпоставка извод за наличие на значително несъответствие. Високият размер на този праг в размер на 150 000 лв., прави вероятно предположението, че имуществото е придобито чрез престъпно поведение, а не чрез законни доходи;

– Предвиден е период от време – 10 години – в рамките на който се извършва този анализ. Възможността да се предвиди такъв период кореспондира със съображение 21;

– Предвидени са механизми за отнемане на имущество от трети лица както физически, така и юридически, като е заложен висок стандарт на доказване. Тези мерки кореспондират със съображение 24;

– Законът предвижда мерки за заповор на предмета на конфискация, въз основа на съдебни разпореждания, което се съобщава на лицето и то може да го обжалва по съдебен път. Предвидена е и възможност обезпечени активи да бъдат освободени при определени предпоставки. Разпоредбите кореспондират със съображения 26, 27, 31, 34;

– Законът урежда управлението на обезпеченото имущество в отделна глава. Съображение 32.

Процедура за отнемане, без да е необходимо наличие на влязла в сила наказателна присъда, се въведе през 2012 г. със ЗОПДНПИ (отм.) и по същество се запази и в действащия ЗПКОНПИ. Още преди да влезе в сила, ЗОПДНПИ (отм.) беше оспорен в цялост и в отделни негови части пред Конституционния съд. С Решение № 13 по к.д. №б/2016 г.¹⁵ съдът прие за неоснователно искането за установяване на противоконституционност и несъответствие с международни договори, по които България е страна, на ЗОПДНПИ в неговата цялост. За противоконституционни бяха обявени само отделни разпоредби. Заслужава да се отбележи, че към решението имаше три особени мнения по отделни неговите части, но не и по отношение на конституционността на закона в неговата цялост, по която съдът се произнесе с единодушие. В този смисъл провеждане на процедура без наличие на влязла в сила присъда е приета за съответна и на Конституцията и на международните договори, по които Република България е страна.

7. Следва да се отбележи и че редица международни актове също предвиждат държавите да включат алтернативни форми на конфискация, включително неоснована на присъда, в своите законодателства: **чл. 12, т. 7** от Конвенция на ООН против транснационалната и организираната престъпност (*в сила за РБългария 29.09.2003 г.*): „Държавите членки преценяват възможността за въвеждане на изискване деецът да доказва законния произход на доходите или имуществото си...“; Съгласно **чл. 54, ал. 1, б. „в“** от Конвенция на ООН против корупцията (*в сила за РБългария от 20.10.2006 г.*), всяка държава страна по конвенцията „разглежда възможността да предприеме такива мерки, които са необходими, за да позволи конфискация на иму-

¹⁴ Държавите членки трябваше да транспонират Директива 2014/42/EU до 04.10.2015 г. България и Румъния не са изпратили уведомления до Комисията за национални мерки за прилагане. Затова на 08.10.18 г., Европейската комисия изпрати мотивирани становища на съответните национални органи, като страната разполага с два месеца за отговор (вж. бел. 16).

¹⁵ Обн. ДВ, бр. 82 от 26.10.2012 г.

щество, без да има издадена наказателна присъда, в случаите, в които извършителят не може да бъде съден поради смърт, бягство или отсъствие, **както и в други подходящи случаи**“.

Успоредно с конфискация по гражданско-правен ред през 2019 г. в чл. 53 от Наказателния кодекс бяха направени изменения, изрично дефинирани като мерки за транспониране на директивата¹⁶. С измененията се предвиди отнемане в полза на държавата на пряката и непряката облага, придобити чрез престъплението, ако не подлежат на връщане или възстановяване. Пряката облага е дефинирана като всяка икономическа полза, настъпила като непосредствена последица от престъплението, а непряка облага е всяка икономическа полза, настъпила в резултат на разпореждане с пряката облага, както и всяко имущество, получено в резултат на последващо пълно или частично преобразуване на пряка облага, включително, когато е била смесена с имущество, придобито от законни източници; на отнемане подлежи имуществото до стойността на включената пряка облага заедно с настъпилите увеличения на имуществото, ако са пряко свързани с разпореждането или преобразуването на пряката облага и включването на пряката облага в имуществото. Когато облагата липсва или е отчуждена, присъжда се нейната равностойност.

Тези разпоредби поставят на дневен ред въпроса за отношението между двата режима, когато предмет на отнемане е едно и също имущество при условие, че наказателната и гражданската процедура могат да се развиват паралелно.

III. Заключение

Non-conviction based confiscation започва да се прилага от все повече държави. Теоретично изведените четири модела: NCB в наказателния процес; разширена конфискация; гражданска конфискация и необяснимо богатство, дават въз-

можност те да изберат най-удачния за тях с оглед съответните специфики на националните законодателства.

БИБЛИОГРАФИЯ

<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=24761&lang=en>

<http://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?text=confiscation&oqp=&for=&mat=or&lgrc=en&jge=&td=%3BALL&jur=C%2CT%2CF&page=1&dates=&pcs=Oor&lgr=&pro=&nat=or&cit=none%252CC%252CCJ%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&language=en&avg=&cid=1980725>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=COM:2012:0085:FIN>

[https://dm.eesc.europa.eu/EESCDocumentSearch/Pages/opinionsresults.aspx?k=\(documenttype:AC\)%20\(documentlanguage:bg\)%20\(documentnumber:1584\)%20\(documentyear:2012\)](https://dm.eesc.europa.eu/EESCDocumentSearch/Pages/opinionsresults.aspx?k=(documenttype:AC)%20(documentlanguage:bg)%20(documentnumber:1584)%20(documentyear:2012))

[https://dm.cor.europa.eu/CORDocumentSearch/Pages/opinionsresults.aspx?k=\(documenttype:AC\)%20\(documentlanguage:BG\)%20\(documentnumber:1269\)%20\(documentyear:2012\)](https://dm.cor.europa.eu/CORDocumentSearch/Pages/opinionsresults.aspx?k=(documenttype:AC)%20(documentlanguage:BG)%20(documentnumber:1269)%20(documentyear:2012))

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:31998F0699&from=GA>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001F0500&qid=1542064156526&from=BG>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003F0577&qid=1542064289261&from=BG>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32005F0212&qid=1542064384527&from=BG>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006F0783&qid=1542064446498&from=BG>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007D0845&qid=1542064651688&from=BG>

¹⁶ § 5 от ДР на ЗИДНК (обн. ДВ, бр. 7 от 2019) „Този закон въвежда изискванията на Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. за обезпечаване и конфискация на средства и облиги от престъпна дейност в Европейския съюз (ОВ, L 127/39 от 29 април 2014 г., поправка ОВ, L 138/114 от 13 май 2014 г.)“